

Style funkcjonalne i stylizacja

style polszczyzny, archaizacja, dialektyzacja, kolokwializacja, słownictwo nacechowane

opracowanie: **Mateusz Będkowski** · niekazmuliczyc.pl**KLUCZ NAUCZYCIELA**Grupa **A**Suma: **13 pkt**Czas: **15 min**

5 zadań · 13 punktów · 15 minut · bez pomocy · pisz czytelnie · w zadaniach otwartych liczy się trafność, poprawność językowa i pisownia.

Zadanie 1. (0–4)**OTWARTE**

Rozpoznaj styl funkcjonalny wypowiedzi. Zakreśl nazwę.

1. „Fotosynteza to proces, w którym rośliny zielone przekształcają energię świetlną w energię chemiczną.” — **naukowy / potoczny / publicystyczny**
2. „Ej, no weź, nie mów, że znowu zapomniłeś!” — **urzędowy / potoczny / publicystyczny**
3. „Zobowiązuje się ucznia do dostarczenia usprawiedliwienia w terminie 7 dni.” — **potoczny / artystyczny / urzędowy**
4. „Szkola bez telefonów? Ten pomysł dzieli rodziców jak mało który.” — **urzędowy / publicystyczny / potoczny**

Odpowiedź: 1. naukowy; 2. potoczny; 3. urzędowy; 4. publicystyczny**Rozwiązanie:** Potoczny — swobodny, emocjonalny; urzędowy — bezosobowy, schematyczny; naukowy — terminy, precyzja; publicystyczny — ocena, pytania, perswazja; artystyczny — obrazowość, środki stylistyczne.**Punktacja:**

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3
4. **1 pkt** — podpunkt 4

Zadanie 2. (0–3)**OTWARTE**

Rozpoznaj rodzaj stylizacji. Zakreśl nazwę.

1. „Rzecz tedy starzec: Waszmość, nie godzi się tak czynić.” — **stylizacja środowiskowa / dialektyzacja / archaizacja**
2. „No i wtedy gość mi mówi: luz, stary, spoko, ogarnę to.” — **dialektyzacja / stylizacja środowiskowa / kolokwializacja**
3. „Kapral krzyknął: Baczość! Kompania, w dwuszeregu zbiórka!” — **kolokwializacja / stylizacja środowiskowa / dialektyzacja**

Odpowiedź: 1. archaizacja; 2. kolokwializacja; 3. stylizacja środowiskowa**Rozwiązanie:** Archaizacja — dawne słowa i formy (waszmość, azaliż); dialektyzacja — cechy gwary (mazurzenie: cóz, przyśli); kolokwializacja — język potoczny; środowiskowa — słownictwo grupy zawodowej lub społecznej; biblijna — „zaprawdę”, „i stało się”, szyk przestawny.**Punktacja:**

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3

Który wyraz ma zabarwienie emocjonalne (nie jest neutralny)?

- A.** chałupa **B.** pies **C.** mieszkanie **D.** kobieta

Odpowiedź: **A**

Rozwiązanie: Wyrazy zgrubiłe i zdrobniłe niosą emocje (niechęć lub czułość); ich neutralne odpowiedniki to np. dom, pies, kobieta.

Błędne odpowiedzi: pozostałe wyrazy są neutralne.

Punktacja: **1 pkt** — poprawna odpowiedź.

Wpisz pojęcie, które opisano.

1. _____ — celowe naśladowanie w tekście cech innego stylu lub odmiany języka
2. _____ — sposób ukształtowania wypowiedzi przez dobór środków językowych
3. _____ — wprowadzanie do tekstu cech języka potocznego

Odpowiedź: 1. stylizacja; 2. styl; 3. kolokwializacja

Rozwiązanie: Styl i stylizacja wg podstawy (II.2.1–3).

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3

Przekształć wypowiedź potoczną na wypowiedź w stylu oficjalnym (np. do dyrekcji lub urzędu).

„Siema, nie będzie mnie jutro w budzie, bo lecę do dentysty z zębem.”

Odpowiedź: np. Uprzejmie informuję, że jutro nie będę obecny (obecna) w szkole z powodu wizyty u stomatologa.

Rozwiązanie: 1 pkt — usunięcie wszystkich potoczizmów; 1 pkt — poprawna, grzeczna forma oficjalna (np. „uprzejmie proszę”, „informuję”).

Punktacja:

1. **1 pkt** — brak wyrazów potocznych
2. **1 pkt** — poprawna forma oficjalna i grzecznościowa

Zasady przyznawania punktów

- Zadania zamknięte: 1 pkt za poprawną odpowiedź; 0 pkt za błędną, za brak odpowiedzi albo za wskazanie więcej niż jednej odpowiedzi.
- Zadania otwarte i z lukami: punkty według kryteriów podanych przy zadaniu. Każdy poprawny sposób rozwiązania jest akceptowany, także inny niż w kluczu.
- Przy poprawnej metodzie i błędzie rachunkowym uczeń traci tylko punkt za wynik końcowy; sam wynik bez wymaganego zapisu obliczeń daje najwyżej punkt za odpowiedź, jeśli kryteria tak stanowią.

Proponowana skala ocen (13 pkt)

13–12 pkt: bardzo dobry · 11–10 pkt: dobry · 9–8 pkt: dostateczny · 7–6 pkt: dopuszczający · 5–0 pkt: niedostateczny

Progi orientacyjne: ok. 90% / 75% / 55% / 40%. Dostosuj je do wewnętrznych zasad oceniania.